

Meerndijk 74 - toespraak Doete Regts

Welkom aan iedereen die gekomen is naar deze steenlegging op de Meerndijk. Vandaag gaan we zes struikelstenen plaatsen. Voor dit huis drie stenen voor de familie Jülich en straks drie stenen voor de familie Oppenheimer voor huisnummer 110.

Een speciaal welkom aan de nazaten van de familie Oppenheimer die vanuit Amerika over zijn gekomen om vandaag bij ons aanwezig te zijn. Ik zal ze straks persoonlijk voorstellen als wij hier klaar zijn en bij het huis staan waar hun grootouders en oom woonden. Natuurlijk zijn zij ook aanwezig bij de steenlegging voor de familie Jülich bij dit huis, want de twee families hebben elkaar gekend. De familie verstaat geen woord Nederlands, maar zij hebben onze teksten in het Engels gekregen.

We staan hier vandaag dankzij Henk van Oostrum. Het was zijn wens dat deze stenen er zouden komen. Hij neem zo het woord en zal zelf vertellen wat zijn drijfveer is en hoe dit verbonden is aan zijn eigen geschiedenis en die van zijn vader.

Een steenlegging is bijna nooit een eenmansactie. Ook aan deze hebben vele mensen meegewerkt. Waaronder de familie van Henk. Wat was het een bijzonder half jaar Henk, waarin ik jou en je vrouw Aafke heb leren kennen. En ook je drie kinderen Jan, Rink en Marjan en neef Wilfred en nicht Esther, die hebben bijgedragen om deze dag mogelijk te maken.

Wij danken de huidige bewoonster van dit huis voor haar toestemming om deze stenen te mogen plaatsen. En wat bijzonder dat je vandaag de vlag halfstok hebt gehesen om de familie Jülich te herdenken.

Wijkwethouder Senna Maatoug is aanwezig. Ook raadslid Hessel Stellinga. Deze stenen zijn betaald vanuit het Initiatievenfonds van de gemeente Utrecht. Dank aan de gemeente voor het faciliteren van deze steenlegging en getuige willen zijn van deze geschiedenis in het algemeen en van deze verhalen in het bijzonder. Dankzij de inspanningen van Fred Nuwenhuis, Manager Stadsteam, hebben wij vandaag een gedeeltelijke wegafzetting. Morgen zal een stratenmaker Leo Goedee van de gemeente Utrecht langskomen om te kijken of de stenen goed liggen. De medewerking vanuit de gemeente is een warm bad. Dank daarvoor.

Dankzij Wim de Vrankrijker, bestuurslid Activiteiten en Projecten van de Historische vereniging Vleuten, de Meern, Haarzuilens en Leidsche Rijn, hebben wij vandaag geluidsversterking. De Historische vereniging heeft ook meegeholpen om de juiste huizen te vinden waar de families Jülich en Oppenheimer hebben gewoond. De huisnummering is sinds de oorlog veranderd. Op aanwijzingen van Henk van Oostrum

en het speurwerk van de vereniging hebben we de bewijzen en staan we voor de juiste woning.

Niet aanwezig vandaag, maar iemand die ik wel wil bedanken is schrijver en onderzoeker Arnold van Dijk. Hij schreef het boek 'Aanpassen, Ontduiken en Verzet, De Tweede Wereldoorlog in Vleuten, De Meern en Haarzuilens'. Hij was zeer bereid om zijn informatie met mij te delen en heeft dit inmiddels ook gedaan met de nazaten van de familie Oppenheimer.

Aanwezig is Marijke Vreeburg van Stichting Stolpersteine Utrecht. De Stolperstein is de Duitse benaming voor de struikelsteen. Over deze stenen struikel je niet letterlijk, maar als je de tekst op de stenen leest, dan struikel je in je hoofd en in je hart. Ik wil Marijke en de stichting danken voor de snelle levering van deze stenen en voor hun inspanningen om deze plaatsingen in Utrecht mogelijk te maken.

Over deze stenen en deze verhalen schreef Karlijn ten Cate een artikel in De Utrechtse Internet Courant en maakte zij samen met en Jasper Witte een mooie podcast. Wij danken hen voor het delen van deze verhalen met een groter publiek. Aan het artikel werkte tevens mee historisch onderzoeker en journalist Jim Terlingen. Hij zal over de plaatsing vandaag een artikel schrijven op de site Nieuws030.

Namens de Liberaal Joodse Gemeente Utrecht is Hans van Herwaarde aanwezig. Hij zal na deze steenlegging op dit adres een gebed uitspreken voor het gezin Jülich.

Dan geef ik nu graag het woord aan Henk van Oostrum.

Als Henk klaar is zal ik het verhaal vertellen over de familie Jülich.

De struikelstenen zullen geplaatst worden door Jan, Aafke en Helma.

Na de plaatsing zal Esther de Jiskor voorlezen.

Hans zal de Kaddisj voorlezen.

Tot slot kunnen er kiezelsteentjes en bloemen bij de struikelstenen gelegd worden en kunnen er foto's van de geplaatste stenen gemaakt worden.

Dan verhuizen we naar nummer 110. Als het geluid is opgebouwd gaan we beginnen.

Toespraak Meerndijk 110 - Doete Regts

Op dit adres bedank ik Eline Croes en Luuk Moonen voor hun toestemming voor de plaatsing van drie struikelstenen voor hun huis.

Op 9 september 1940 kwamen hier in dit huis zeven Joodse bewoners wonen. De familie Jülich, waar we net de struikelstenen voor geplaatst hebben bij nummer 74. Zij woonde hier op nummer 110 een klein half jaar.

Ook Hanchen Maier, geboren in 1896 in Duitsland, woonde op dit adres. Op haar archiefkaart staat dat zij typiste was en huishoudster. Ook Hanchen vluchtte van Duitsland naar Nederland en kwam, net als de familie Jülich, in augustus 1940 te wonen bij de familie Oppenheimer in Overschie. In Nederland was zij stateloos. Ook Hanchen had in Duitsland de stigmatiserende tweede naam Sara toegevoegd gekregen. Na ruim een jaar hier op dit adres gewoond te hebben, trouwde Hanchen op 31 december 1941 met koopman Ludwig Ollendorff en verhuisde naar Utrecht. Ludwig was 19 jaar ouder dan Hanchen. Hij was in 1933 vanuit Duitsland naar Nederland gekomen. Hanchen en Ludwig zijn op 26 augustus 1942 met de trein van station Maliebaan in Utrecht naar Westerbork gereisd. Twee dagen later werden zij gedeporteerd naar Auschwitz. De reis duurde drie dagen. Hanchen en Ludwig werden meteen na aankomst vergast in Birkenau.

9 september 1940 kwam dus ook de familie Oppenheimer in deze woning wonen.

Vader Arthur Oppenheimer

Moeder Sophie Oppenheimer-Strauss

En hun zoon Hans Joseph Oppenheimer

Arthur en Sophie hadden niet alleen een zoon, maar ook een dochter. Haar naam was Lilli. Zij heeft niet in dit huis gewoond. Zij ging op 17-jarige leeftijd vanuit Rotterdam met de boot naar New York. Het plan was dat zij de taal zou leren en een baan zou vinden en dat de rest van het gezin haar zou volgen.

In plaats daarvan belandde de familie hier op de Meerndijk. Behalve dat zij de familie Jülich en Hanchen Maier een tijd in huis hadden, boden zij ook onderdak aan Joodse onderduikers. Het was dus aardig vol in dit huis, wat de nodige spanningen met zich meebracht.

Van het gezin Oppenheimer overleefde dochter Lilli de oorlog in New York. Na de oorlog trouwde zij en kreeg vier kinderen: drie dochters en een zoon. Deze zoon werd vernoemd naar zijn opa Arthur. En zijn twee kinderen werden vernoemd naar Arthur en Sophie.

De drie dochters, de kleindochters van de Oppenheimers, zijn vandaag bij ons aanwezig:

- Kleindochter Connie
- Kleindochter Carol-Ann met haar man Bill
- Kleindochter Cynthia met haar man Graig en hun dochter Alexis

Bijzonder fijn dat jullie de moeite hebben genomen om hier vandaag aanwezig te zijn.

Ook de naam van hun oom Hans Joseph, die wij vandaag herdenken, leeft voort in de familie. Cynthia en Graig noemden hun zoon Jozef.

Cynthia zal ons straks vertellen over haar familie.

Eerst zal Henk zijn herinneringen van de familie Oppenheimer met ons delen.

Vervolgens zal Cynthia haar toespraak houden.

Na de toespraak zullen de kleindochters de stenen plaatsen voor hun grootouders en oom.

Kleindochter Connie zal de Kaddisj voorlezen in het Engels.

Tot slot kunnen er kiezelsteentjes en bloemen bij de struikelstenen gelegd worden en kunnen er foto's van de geplaatste stenen gemaakt worden.

Daarmee is deze plaatsing tot een einde gekomen.